

Культурний фронт України
(оперативна інформація за інтернет-ресурсами)

19.03.2025

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

Мінкульт надав статус критично важливих гуртам «Бумбокс» і «Без обмежень».
– Тетяна Пушнова

Вшанування пам'яті

У Гарнізонному храмі Львова відбудеться вечір пам'яті за загиблими на війні. –
Марія Масюк

«Цифра втрат сприймається будь-якою мовою світу»: розмова з засновниками
проекту «Недописані» Євгеном Ліром та Оленою Герасим'юк. – Марічка
Максимець

До дня народження Л. Костенко

У львівському театрі Заньковецької встановили погруддя Ліни Костенко. –
Марія Масюк

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

Великі зміни навіть у маленьких громадах. Як зробити туристичний маршрут та
кінотеатр за грант. – Юлія Варчук

В Одесі відреставрували двері будинку Урусова 1885 року

Креативні індустрії

Україна на Бієнале архітектури 2025 у Венеції: що відомо про національний
павільйон та участь у павільйоні Франції. – Яна Качковська

Благодійність

Лауреатка Шевченківської премії Жанна Кадирова пожертвувала два твори
мистецтва на підтримку дітей, повернутих з депортації з рф. – Дар'я Тарасова

Театр

«Опера Орфа – чоловічий світ, як і світ театру в Україні»: Тамара Трунова про
прем'єри та провокації для акторів. – Вікторія Кіхтенко

Кіномистецтво. Кінопрокат

На Каннському кінофестивалі працюватиме український павільйон

У Словаччині покажуть біографічну драму «Киснева станція» про Мустафу
Джемільєва. – Дар'я Тарасова

[Ретроспектива Кіри Муратової – головна подія весняного сезону на Film at Lincoln Center 2025. – Яна Качковська](#)

[«Життя – наївне мистецтво»: вийшов тизер документального короткометражного фільму від режисерки «Щедрика»](#)

Просвітництво

[У театрі «Нафта» розкажуть лекцію про Делеза та Лінча. – Антон Малиновський](#)

Література. Книговидання

[Наша присутність не системна: Україна на книжковій виставці в Лондоні. – Ольга Муха](#)

[Які видавництва отримують гранти на переклад з та на загрожені мови](#)

[Вийшов німецький переклад книги Павла Казаріна «Дикий Захід Східної Європи». – Валерія Буняк](#)

[Оприлюднили короткий список премії книжкових блогерів](#)

[У Полтаві відбудеться книжковий фестиваль. – Олеся Бойко](#)

[Український ПЕН та медіа «Сенсор» опублікували добірку «100 книжок, які допоможуть зрозуміти Україну». – Валерія Буняк](#)

Музейна справа

[Український авангард. Еволюція. Поповнення колекції 3.0](#)

Охорона культурної спадщини

[У Києві презентували проєкт ЮНЕСКО зі збереження єврейської документальної спадщини](#)

[«Є небезпека появи окупантів»: як рятують музейні цінності на півдні. – Олена Бадюк, Дарина Довгоп'ята](#)

[З музеїв Сумщини досі не евакуйовані цінні картини та скульптури, – Ірина Подоляк. – Дар'я Тарасова](#)

[Успішне оцифрування унікальної пам'ятки: житло мисливців на мамонтів тепер у 3D](#)

[У центрі Києва після провалу асфальту відкрилися підземелля XIX століття. – Ганна Тимошенко](#)

Читання

[На Megogo можна послухати вірші маловідомих поетів Розстріляного відродження](#)

Навчальні заклади. Кадри

«Викорінити культуру насилля». На протесті біля Молодого театру вимагали захистити акторів від харасменту. – Тетяна Пушнова, Дар'я Лобанок, Юлія Ліннік

Протести проти повернення Андрія Білоуса до Молодого театру: активісти вимагають розірвати контракт. – Анастасія Ампілогова

У Києві десятки людей вийшли на мітинг через повернення звинуваченого у домаганнях Андрія Білоуса до Молодого театру. – Катерина Кадакова

Університет Карпенка-Карого очікує рішення поліції, щоб вирішити, чи відстороняти скандального Білоуса. – Дар'я Лобанок

Оператор Недря, який з росіянами зняв кліп для представника Естонії на Євробаченні, пояснив, що запит на роботу надійшов від естонців. – Дар'я Тарасова

Загальні питання

Мінкульт надав статус критично важливих гуртам «Бумбокс» і «Без обмежень». – Тетяна Пушнова

Міністерство культури та стратегічних комунікацій підтвердило музичним гуртам «Без обмежень» і «Бумбокс» статус критично важливих для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період. «Бумбокс» саме перебуває в закордонному турі під назвою «Дронотур». У ці дні – у Німеччині. Музиканти збирають своїми концертами гроші для Благодійного фонду Андрія Хливнюка для закупівлі спорядження для Сил оборони на БПЛА, обладнання для мобільних вогневих груп, генератори, засоби зв'язку. «Без обмежень» 17 березня оголосили North America Tour 2025 містами США та Канади. Він розпочнеться у жовтні 2025 року. Більшість виручених грошей спрямують на закупівлю FPV-дронів для Сил оборони. Наразі гурт має благодійний тур вдома «Сильні серця». Найближчі концерти відбудуться у Коломиї, Івано-Франківську та Трускавці. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/bumboks-i-bez-obmezhen-otrimali-status-strategichni-pidpriyemst-307021/>

Вшанування пам'яті

У Гарнізонному храмі Львова відбудеться вечір пам'яті за загиблими на війні. – Марія Масюк

Співаки виконають 12 пісень: 11 присвячено окремим постатям, а фінальна композиція пролунає в пам'ять про всіх, кого вбила росія. Подія відбудеться 4 квітня у межах відкриття року Молодіжної столиці Європи 2025. Під час вечора пам'яті виступатимуть: Міша Правильний, Женя Галич (O.Torvald), Марина Круть, Павло Гоц і Ярослав Яровенко (NAZVA), Саша Буль, genie cares, Юля Юріна, YARMAK, В'ячеслав Дрофа (OTOY), Катерина Павленко (Go_A), Михайло Лундін (Брати Гадюкіни). Докладніше:

https://zaxid.net/lvivyan_zaprosuyut_vechir_pamyati_u_garnizonnomu_hrami_n1606188

«Цифра втрат сприймається будь-якою мовою світу»: розмова з засновниками проєкту «Недописані» Євгеном Ліром та Оленою Герасим'юк. – Марічка Максимець

29 серпня 2024 року, у День пам'яті захисників України, почав працювати проєкт «Недописані», який розповідатиме про людей літератури, котрі загинули через російську війну. Герої проєкту – це письменники, перекладачі, поети, редактори, видавці, есеїсти, літературознавці, бібліотекарі та промоутери книжкової справи. Чоловіки й жінки, військові й цивільні, відомі автори й ті, хто відкрив свій голос незадовго до загибелі. «Недописані» має комплексний формат: у соціальних мережах проєкту зібрано історії та уривки творів людей літератури, яких вбила росія, а також інформацію, яку команда проєкту отримала з інтерв'ю із родичами й друзями загиблих. Окрім цього, «Недописані» займається просуванням праць загиблих діячів: коли автор/ка має

друковані публікації – розміщують лінк на крамницю, а коли твори існують лише як рукописи – промотуватимуть авторів видавцям. В інтерв'ю автори проєкту Є. Лір та О. Герасим'юк розповідають про історію створення проєкту, плани на майбутнє та чому важливо бути голосами тих, хто сам говорити вже не може. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/articles/nedopysani-interview/>

До дня народження Л. Костенко

У львівському театрі Заньковецької встановили погруддя Ліни Костенко.
– Марія Масюк

У драматичному театрі імені Марії Заньковецької 18 березня встановлено погруддя української поетеси та громадської діячки Л. Костенко, яке створив відомий митець Я. Мотика. Докладніше:

https://zaxid.net/u_lvivskomu_teatri_zankovetskoyi_vstanovili_pogruddya_li_ni_kostenko_n1606243

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

Великі зміни навіть у маленьких громадах. Як зробити туристичний маршрут та кінотеатр за грант. – Юлія Варчук

У Бобриці відновили туристичний маршрут до унікальних природних пам'яток і мальовничих місць А у Згурівці місцеві жителі тепер можуть дивитися фільми просто неба, завдяки пересувному кінопростору. Усе це стало можливим завдяки грантовому конкурсу «Час діяти, Україно!» від Благодійного фонду «МХП–Громаді». Докладніше про те, як громади-переможниці використали отримане фінансування:

<https://shotam.info/velyki-zminy-navit-u-malenkykh-hromadakh-yak-zrobyty-turystychnyy-marshrut-ta-kinoteatr-za-hrant/>

В Одесі відреставрували двері будинку Урусова 1885 року

Фахівцями завершено реставрацію історичних під'їзних дверей будинку Урусова (1885 р.), авторство якого приписують архітектору Д. Є. Мазірову, повідомили представники проєкту «Тисяча дверей Одеси». Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/791186-v-odesi-vidrestavruvali-dveri-budinku-urusova-1885-roku>

Креативні індустрії

Україна на Бієнале архітектури 2025 у Венеції: що відомо про національний павільйон та участь у павільйоні Франції. – Яна Качковська

Україна візьме участь у 19-й Міжнародній архітектурній виставці (Biennale Architettura 2025), яка відбудеться у Венеції з 10 травня до 23 листопада. Нашу країну представлять одразу у двох павільйонах: національному павільйоні України, який буде розташовано на головній локації виставки – в Арсенале, а також у павільйоні Франції, де українські архітектори продемонструють свої дослідження та проєкти у межах загальної концепції французької експозиції. Український проєкт отримав назву «Dakh (Дах):

Vernacular Hardcore». Його комісаркою є Тетяна Філевська, креативна директорка Українського інституту, дослідниця українського авангарду та кураторка. Над кураторською концепцією працюватиме міжнародна команда: Богдана Косміна, Міхал Муравські та Катерина Русецька. Поки що деталі проекту не розголошують, проте назва натякає на дослідження архітектури, що поєднує традиційні та радикальні елементи. Очікується, що український павільйон стане платформою для переосмислення архітектури у контексті війни, відновлення міст та культурної ідентичності. Французький павільйон цього року працює під темою «France: Living With / Vivre Avec» – концепція, що досліджує, як архітектура може реагувати на сучасні виклики: екологічні, соціальні та урбаністичні. Кураторами проекту стали Домінік Жакоб, Брендан Макфарлейн, Ерік Даніель-Лакомб та Мартін Дюплантьє. Вони об'єднали міжнародних архітекторів, дослідників та студентів, які досліджують архітектуру майбутнього, екологічний дизайн і соціальні підходи до міського планування. У межах цього проекту буде представлено українські архітектурні студії та урбаністичні ініціативи: Rozkvit – мережа спеціалістів, які працюють над відбудовою українських міст; Zotov&Co – архітектурне бюро, що займається міським плануванням; Mriia – проєкт, орієнтований на реконструкцію постконфліктних територій; Big City Lab – дослідницька лабораторія, яка займається майбутнім українських міст. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/973673-ukraina-na-bienale-arhitekturi-2025-u-venecii-so-vidomo-pro-nacionalnij-paviljon-ta-ucast-u-paviljoni-francii/>

Благодійність

Лауреатка Шевченківської премії Жанна Кадирова пожертвувала два твори мистецтва на підтримку дітей, повернутих з депортації з рф. – Дар'я Тарасова

Лауреатка Шевченківської премії, українська мисткиня Ж. Кадирова, роботи якої експонуються за межами України, долучилася до підтримки дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей, яких повернули до України з окупованих територій, росії чи білорусі. Художниця виставила на продаж дві роботи з проєкту «Паляниця» вартістю 2900 євро та 4900 євро. «З початком повномасштабного вторгнення росії Кадирова евакуювалася з Києва на захід України. У гірському селі Закарпаття вона відновила мистецьку практику, працюючи над мистецьким проєктом „Паляниця”. „Паляниця” – це серія об'єктів з обточеного гірською річкою каміння, що нагадують традиційний український хліб – цілий буханець та порізаний на шматки. Проєкт апелював до історії та сучасності: репресивних політик СРСР та росії сьогодні, мета яких – позбавити українців та світ продовольства. Разом із цим, усе, що окупанти можуть зробити з кам'яним хлібом – зламати об нього зуби», – йдеться в описі проєкту. Виставку «Паляниця» («Palianytsia») було представлено в межах 59-ї Венеційської біенале у 2022 році у галереї Galleria Continua. Кам'яні елементи скульптури продавалися на вагу, а отримані кошти збирали на допомогу українській армії. Таким чином зібрали понад 420 тис. євро. Тепер отримати

один з двох творів мистецтва до своєї колекції може будь-хто, перерахувавши вартість творів на рахунок «Фундації Майбутнього». Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-laureatka-shevchenkivskoi-premii-zhanna-kadirova-pozhertvuvala-dva-tvori-mistetstva-na-pidtrimku-ditey-povernutikh-z-deportatsii-z-rf>

Театр

«Опера Орфа – чоловічий світ, як і світ театру в Україні»: Тамара Трунова про прем'єри та провокації для акторів. – Вікторія Кіхтенко

Т. Трунова – головна режисерка Театру на лівому березі. В інтерв'ю вона розповідає, як варто говорити про жіночий досвід у театрі, чому в галузі зараз відбувається регрес, а не бум, і які нові вистави готує для Національної оперети й Театру на лівому березі. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/973325-opera-orfa-colovicij-svit-ak-i-svit-teatru-v-ukraini-tamara-trunova-pro-premeri-ta-provokacii-dla-aktoriv/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

На Каннському кінофестивалі працюватиме український павільйон

На 78-му Каннському міжнародному кінофестивалі традиційно відкриється український павільйон, він працюватиме 13–21 травня. Національну кіноіндустрію представлять міжнародним партнерам на кіноринку Marché du Film. Докладніше:

<https://www.platfor.ma/na-kannskomu-kinofestyvali-pratsyuvatyme-ukrayinskyj-paviljon/>

У Словаччині покажуть біографічну драму «Киснева станція» про Мустафу Джемілева. – Дар'я Тарасова

У місті Кошиці, Словаччина, 19 і 24 березня пройдуть покази поетичної драми «Киснева станція» режисера І. Тимченка про життя українського дисидента кримськотатарського походження М. Джемілева. В український прокат фільм вийде 10 квітня. Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-u-slovachchini-pokazhut-biografichnu-dramu-kisneva-stantsiya-pro-mustafu-dzhemileva>

Ретроспектива Кіри Муратової – головна подія весняного сезону на Film at Lincoln Center 2025. – Яна Качковська

Film at Lincoln Center (FLC) оголосив перелік фестивальних, ретроспективних і прем'єрних показів весняного сезону 2025 року, який триватиме з березня до початку липня. 16–25 травня FLC представить найповніше зібрання фільмів К. Муратової (1934–2018) – режисерки, котра не лише стала ключовою постаттю українського кіно, а й вплинула на розвиток світового кінематографа. У межах ретроспективи буде показано як її ранні стрічки, так і ключові роботи періоду незалежної України: «Короткі зустрічі» (1967), «Довгі проводи» (1971), «Астенічний синдром» (1989), «Чеховські мотиви» (2002), «Настроювач» (2004). Організатори ретроспективи – кураторка мистецтва Єльського університету М. Кузьма, кінознавець І. Козленко та

програмний директор FLC Меделін Вітл, у співпраці з Національним центром Олександра Довженка (Київ). Докладніше про інші важливі події сезону:

<https://suspilne.media/culture/973751-retrospektiva-kiri-muratovoi-na-lincoln-center-2025/>

«Життя – наївне мистецтво»: вийшов тизер документального короткометражного фільму від режисерки «Щедрика»

Українська режисерка О. Моргунець-Ісаєнко представила тизер документальної короткометражної стрічки «Життя – наївне мистецтво» про дітей з мистецької школи імені Марії Примаченко. У картині показані історії учнів мистецької школи селища Іванків на Київщині, які пережили окупацію і зараз займаються малюванням та музикою. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/zhyttia-naivne-mystetstvo/>

Просвітництво

У театрі «Нафта» розкажуть лекцію про Делеза та Лінча. – Антон Малиновський

У харківському театрі «Нафта» 21 березня відбудеться лекція про мистецтво та філософію від режисера з Румунії Аліна Уберті. Обговорюватимуть напрацювання філософа Жюльєн Делеза та мультидисциплінарного художника Девіда Лінча. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/lecture-at-the-nafta-theater/>

Література. Книговидання

Наша присутність не системна: Україна на книжковій виставці в Лондоні. – Ольга Муха

Про хід та підсумки участі України у Лондонській книжковій виставці. Докладніше:

<https://chytomo.com/nasha-prysutnist-ne-systemna-ukraina-na-knyzhkovij-vystavtsi-v-londoni/>

Які видавництва отримають гранти на переклад з та на загрожені мови

Програма House of Europe оголосила гранти для українських видавців, які спрямовано на підтримку проєктів, що передбачають переклади як з української, так і на українську мову, з метою збереження та популяризації загрозованих мов. Сума гранту може досягати 5000 євро, і допоможе покрити всі етапи роботи, від перекладу до популяризації книжки. Програма підтримує 10 переможців серед українських видавців, надаючи гранти для перекладів таких мов: білоруська, гагаузька, їдиш, караїмська, кримськотатарська, кримчацька, ромська, румейська та урумська. Докладніше про переможців першого етапу грантів:

<https://chytomo.com/iaki-vydavnytstva-otrymaiut-hranty-na-pereklad-z-ta-na-zahrozheni-movy/>

Вийшов німецький переклад книги Павла Казаріна «Дикий Захід Східної Європи». – Валерія Буняк

Видавництво Ibidem випустило книгу «Дикий Захід Східної Європи» військового, журналіста і публіциста П. Казаріна у німецькому перекладі. У травні ця книга виграла три гранти від Українського інституту книги для перекладу трьома мовами. Німецька версія разом з англійською – вже в продажі, а польський переклад можуть видати вже у квітні. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/239172/2025-03-18-vyushov-nimetskyu-pereklad-knygy-pavla-kazarina-dykyu-zakhid-skhidnoi-ievropy/>

Оприлюднили короткий список премії книжкових блогерів

Премія книжкових блогерів, яку заснував фестиваль «Книжкова країна», оголосила короткий список претендентів на перемогу. Цього року премія відзначатиме твори української та перекладної літератури окремо, аби більше приділити уваги саме українському літературному полю. На весняній «Книжковій країні» оберуть найкращу українську книжку, видану з травня по березень 2024 року, а на осінній – перекладну. Докладніше про короткий список весняної премії:

<https://chytomo.com/oholosyly-korotkyj-spysok-premii-knyzhkovykh-bloheriv/>

У Полтаві відбудеться книжковий фестиваль. – Олеся Бойко

20–22 червня в Полтаві відбудеться великий книжковий фестиваль, повідомив його організатор, письменник і військовий В. Запека. Захід зосередиться на сучасній українській літературі. У ньому візьмуть участь письменники й письменниці І. Андрусяк, С. Пантюк, А. Кокотюха, Т. Шептицька, Г. Пагутяк та ін. Окрім того, до фестивалю приєднаються й літературні критики й критикині: Г. Улюра, Т. Трофименко, М. Рябченко, А. Коротка, а також В. Скуратова від Інституту книги. Відбудуться також і концерти гуртів «От Вінта» (очолює музикант і художник Ю. Журавель) та «Крила» (очолює поет О. Строй). Докладніше:

<https://chytomo.com/u-poltavi-vidbudetsia-knyzhkovyj-festyval/>

Український ПЕН та медіа «Сенсор» опублікували добірку «100 книжок, які допоможуть зрозуміти Україну». – Валерія Буняк

Український ПЕН та медіа «Сенсор» опублікували добірку сотні книг з України або про Україну у різних жанрах на широке коло тем, кожна з яких певним чином репрезентує українську ідентичність. Список з'явився як відповідь на численні запити закордонних бібліотек, видавництв, посольств та інституцій, які хочуть ділитися знаннями про Україну для своїх аудиторій. У переліку зосередилися на перекладах англійською, німецькою та французькою мовами. Це 20 книг про історію та політику, 23 нонфікшн видань про культуру, 29 книжок художньої прози, 11 поетичних збірок та 17 книг для дітей. Автори переліку зазначили, що за роки незалежності на світовому ринку з'явилося багато якісних і важливих перекладів, тож охопити всі в одному тексті

неможливо. Згодом добірку планують розширити та додати більше назв і перекладів на інші мови. Докладніше:

<https://ms.detector.media/trendi/post/37674/2025-03-18-ukrainskyy-pen-ta-media-sensor-opublikuvaly-dobirku-100-knyzhok-yaki-dopomozhut-zrozumity-ukrainu/>

Музейна справа

Український авангард. Еволюція. Поповнення колекції 3.0

Репортаж з відкриття виставки Музею Авангарду. Проєкт можна подивитися у Музеї історії міста Києва до 6 квітня. Докладніше у відео:

<https://mitec.ua/ukrayinskyj-avangard-evolyucziya-popovnennya-kolekcziyi-3-0/>

Охорона культурної спадщини

У Києві презентували проєкт ЮНЕСКО зі збереження єврейської документальної спадщини

У Києві відбулася офіційна презентація проєкту ЮНЕСКО «Збереження єврейської документальної спадщини України, вшанування колективної пам'яті, розширення знань і доступу до архівів, сприяючи міжкультурному діалогу», що фінансується Європейським Союзом. Захід пройшов 18 березня, повідомляє Міністерство культури та стратегічних комунікацій України. Ключовими завданнями цього проєкту є: оцифрування та збереження історичних документальних матеріалів; навчання фахівців бібліотечної, архівної та реставраційної справи; створення умов для доступу до старовинних документів для дослідників, журналістів, митців та громадськості; підтримка творчих ініціатив, що допоможуть переосмислити єврейську спадщину через мистецтво, кіно, літературу та музику. Під час заходу відбулися дві панельні дискусії: «Українська документальна спадщина під загрозою: виклики та глобальна відповідальність», де учасники обговорили проблеми, з якими стикаються архіви та бібліотеки через війну, зокрема загрозу втрати цінних історичних документів, особливу увагу приділили єврейській документальній спадщині, що містить унікальні записи про єврейське життя, культуру та Голокост; «Єврейська ідентичність і культурне самовираження в сучасній Україні» – експерти, митці, кінематографісти та культурологи розглянули питання інклюзії, боротьби з антисемітизмом, а також роль мистецтва та медіа у збереженні та популяризації єврейської культурної спадщини. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/791325-u-kievi-prezentuvali-proekt-yunesko-zi-zberezhennya-evreyskoi-dokumentalnoi-spadshchini>

«Є небезпека появи окупантів»: як рятують музейні цінності на півдні. – Олена Бадюк, Дарина Довгоп'ята

Коаліція дієвців культури закликала Міністерство культури та стратегічних комунікацій негайно евакуювати предмети культурної спадщини з прифронтових територій, а також тих регіонів, яким загрожує небезпека через російську агресію. Експерти стверджують, що станом на початок цього року

було евакуйовано менше, ніж 10% державного музейного фонду. Водночас понад 3 мільйони цінних об'єктів залишаються у загрозованих областях. Вони зауважили, що наступальні дії росії, масовані бомбардування і перспективи зупинки бойових дій можуть призвести до втрати культурного надбання України, зокрема, у Херсонській, Запорізькій, Миколаївській, Одеській та інших областях. У відповідь на звернення діячів культури Міністерство культури та стратегічних комунікацій України відповіло, що станом на кінець лютого: «евакуаційні заходи провели у 59 закладах культури прифронтових областей. Звіди евакуйовали понад 540 тисяч музейних предметів державної частини Музейного фонду України». У міністерстві зазначили, що відповідальними за збереження та евакуацію культурних цінностей є обласні військові адміністрації, органи місцевого самоврядування, керівники підприємств, установ та організацій. Евакуація здійснюється у координації з міністерством. Авторки розповідають, за яким механізмом музейні експонати вивозять до безпечних місць; як у цьому процесі беруть участь безпосередньо музеї, розташовані у Херсонській і Запорізькій областях. Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/novyny-pryazovyya-evakuatsiya-muzeynykh-tsinnostey-pivden/33350542.html>

З музеїв Сумщини досі не евакуйовані цінні картини та скульптури, – Ірина Подоляк. – Дар'я Тарасова

За повідомленням президента України В. Зеленського росія продовжує стягувати війська до кордону із Сумщиною, що ставить під загрозу місцеві музеї. Однак значну кількість цінностей досі не евакуйовано. Як зазначила в ефірі «Радіо Культура» членкиня правління Коаліції діячів культури І. Подоляк, тільки у Сумському художньому музеї вже відбулося два етапи евакуації – частину експонатів та фондів перевели у більш захищені заклади, якомога далі від кордону. Але в музеї досі зберігаються картини М. Пимоненка, Г. Гавриленка, В. Кричевського, а статуї французького скульптора А. Круазі, надгробки на могилах родини меценатів Харитоненків, які в перші дні було закладено мішками, зараз стоять відкриті просто неба. «Тобто ми розуміємо, що за ці два перші етапи евакуації були евакуйовані, очевидно, частини фондів Сумського музею, але як могло статися так, що до третього етапу евакуації аж Пимоненко з Гавриленком і Кричевським не були евакуйовані, ми цього не розуміємо», – наголосила вона. На території Сумщини, за даними Подоляк, є понад 15 музеїв. І цю ситуацію не можна більше замовчувати. Коаліції діячів культури уже звернулася з листом до президента та голови Верховної Ради. На заклик активістів відреагували деякі члени парламенту. Докладніше:

<https://espresso.tv/kultura-z-muzeiv-sumshchini-dosi-ne-evakuyovani-tsinni-kartini-ta-skulpturi-irina-podolyak>

Успішне оцифрування унікальної пам'ятки: житло мисливців на мамонтів тепер у 3D

15–16 березня команда Науково-дослідної лабораторії «Архаїка» спільно з кафедрою археології та музеєзнавства КНУ імені Тараса Шевченка здійснила оцифрування четвертої житлової конструкції Межирізької пізньопалеолітичної

стоянки в Черкаській області. Цей унікальний об'єкт, що датується серединою 13 тис. до н.е., зберігається in situ, тобто на місці своєї знахідки. Для створення 3D-моделі використовували лазерне сканування, що дозволило з високою точністю зафіксувати геометрію конструкції. Фотограмметрія допомогла передати колірні характеристики об'єкта за допомогою серії фото, оброблених у спеціальному програмному забезпеченні, що переносить їх у 3D-простір. Ця технологія є базовою у роботі команди «Архаїки» й дозволяє створювати тривимірні моделі, які можна детально розглядати з усіх сторін. Оцифрування таких об'єктів не лише допомагає вивчати їх детальніше, а й слугує засобом захисту інформації про пам'ятки від руйнації. Особливої актуальності це набуло під час війни. Процес оцифрування тривав два дні, а на його постобробку знадобиться ще близько тижня. Готову 3D-модель буде викладено у відкритий доступ на платформі Sketchfab, а також на сторінках «Архаїки» у соціальних мережах. Проект реалізується в межах «Ukrainian Heritage Digitization and Dissemination Initiative» спільно з американською неурядовою організацією CyArk за підтримки Програми Фонду Посольства США; його спрямовано на збереження, популяризацію та наукове вивчення української культурної спадщини за допомогою сучасних цифрових технологій. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/society/uspishne-ocifruvannya-unikalnoji-pamyatki-zhitlo-mislivciv-na-mamontiv-teper-u-3d-307026/>

У центрі Києва після провалу асфальту відкрилися підземелля XIX століття. – Ганна Тимошенко

У Печерському районі Києва нещодавно сталася незвичайна знахідка. Після провалу асфальту у дворі житлового будинку відкрилися муровані конструкції, що, ймовірно, датуються кінцем XIX – початком XX століття, повідомив пам'яткоохоронець Д. Перов. За його словами, знайдені підземні приміщення можуть бути частиною підвалів садиби-майстерні Самсона Стрельбицького, що зводилася ще у 1820–1830-х роках. Виявлені підземні споруди можуть мати зв'язок із житловим флігелем 8-б, який було збудовано у 1911 році та який має офіційний статус пам'ятки архітектури та містобудування. Фахівці закликають зберегти підземелля та провести додаткові дослідження, аби детальніше з'ясувати їхнє походження та значення для історії міста. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/39310/u-czentr-kyyeva-pislya-provalu-asfaltu-vidkrylysy-pidzemellya-xix-stolittya/>

Читання

На Megogo можна послухати вірші маловідомих поетів Розстріляного відродження

До Національного тижня читання поезії на платформі Megogo запущено проєкт #нечитані_вірші, що складається з аудіопоезій маловідомих поетів Розстріляного відродження, повідомили представники благодійного фонду «МХП-Громаді», що спільно з медіа «Українська правда» реалізує проєкт. Щоб

популяризувати проєкт, запустили флешмоб у соцмережах: користувачі слухають або читають вірш одного з поетів, а потім викладають власну інтерпретацію на своїх акаунтах у форматі відео, аудіо чи просто текстом. До флешмобу вже долучилися: акторка кіно та телеведуча Д. Трегубова; письменник, музикант, військовослужбовець С. Жадан; актор А. Ісаєнко; акторка кіно та театру О. Олар; актор театру та кіно С. Кисіль та десятки інших. Докладніше:

<https://chytomo.com/na-megogo-mozhna-poslukhaty-virshi-malovidomykh-poetiv-rozstrilianoho-vidrozhennia/>

Навчальні заклади. Кадри

«Викорінити культуру насилля». На протесті біля Молодого театру вимагали захистити акторів від харасменту. – Тетяна Пушнова, Дар'я Лобанок, Юлія Ліннік

18 березня у Києві відбулася велелюдна акція протесту. Під стінами столичного Молодого театру зібралися сотні акторів, режисерів та працівників сцени з різних театрів і міст з вимогою розірвати контракт з директором-художнім керівником А. Білоусом. Студенти Театрального університету і працівники театру звинувачують його у домаганнях і харасменті. Попри це він і далі керує театром. Докладніше у репортажі:

<https://lifepravda.com.ua/culture/u-kiyevi-vdruge-proyshla-akciya-z-vimogoyu-zvilniti-andriya-bilousa-307016/>

Протести проти повернення Андрія Білоуса до Молодого театру: активісти вимагають розірвати контракт. – Анастасія Ампілогова

Докладніше:

<https://bit.ua/2025/03/protesty-proty-povernennya-andriya-bilousa-do-molodogo-teatru-aktyvisty-vymagayut-rozirvaty-kontrakt/>

У Києві десятки людей вийшли на мітинг через повернення звинуваченого у домаганнях Андрія Білоуса до Молодого театру. – Катерина Кадакова

Докладніше:

<https://divoche.media/2025/03/18/u-kyievi-desiatky-liudey-vyyshly-na-mitynh-cherez-povernennia-zvynuvacheno-ho-u-domahanniakh-andriia-bilousa-do-molodoho-teatru/>

Університет Карпенка-Карого очікує рішення поліції, щоб вирішити, чи відстороняти скандального Білоуса. – Дар'я Лобанок

Національний університет театру, кіно і телебачення імені Карпенка-Карого направив заяви з обвинуваченнями в сексуальних домаганнях з боку відстороненого викладача А. Білоуса до поліції для подальшого розгляду справи, однак відповіді досі не отримав. Таку відповідь на запит отримано за підписом ректорки Університету І. Качарян. Там уточнено, що заяви від студентів надходили з 21 січня по 17 березня 2025 року. Іншої інформації Університет на звернення не надав. Зокрема і відповіді на питання, які заходи

реагування вживає Університет, щоб не допустити подібної ситуації надалі.
Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/universitet-karpenko-karogo-ochikuye-vidpovid-vid-policii-shchodo-bilousa-307011/>

Оператор Недря, який з росіянами зняв кліп для представника Естонії на Євробаченні, пояснив, що запит на роботу надійшов від естонців. – Дар'я Тарасова

Оператор Д. Недря, який працював над фільмами «Я, „Побєда” і Берлін», «Безславні кріпаки», «Дорога додому», «Фокстер і Макс», зазначив, що від початку війни у 2014 році ніколи не знімав нічого в росії чи для російських замовників. Після виходу кліпу на конкурсну пісню «Espresso Macchiato» представника Естонії на «Євробаченні-2025» Томмі Кеша, оператором якого він був, Недря, за його словами, отримав погрози своєму життю. Утім його запрошувала до роботи естонська команда, а не росіяни. «Запит на цю роботу надійшов від естонської команди. Чи є я особисто його слухачем чи фанатом? Ні. Чи стежив я за його кар'єрою, особистим життям та подорожами? Також ні. Я знав лише, що це естонський артист із чіткою позицією: підтримка України та засудження російської агресії», – наголосив Недря. Оператор також зазначив, що А. Пасок є естонсько-російською режисеркою, яка живе в Лос-Анджелесі, «відкрито виступає проти російського вторгнення й жодним чином не є спонсором війни». Однак його засмутило те, скільки росіян було залучено до роботи над кліпом. «Мені справді прикро, що спочатку естонський проєкт у підсумку отримав таку кількість „російських” кредитів. Для мене ця робота давно завершена, але я чудово розумію обурення спільноти», – наголосив оператор. Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-operator-nedrya-yakiy-z-rosiyanami-znyav-klip-dlya-predstavnika-estonii-na-evrobachenni-poyasniv-shcho-zapit-na-robotu-nadiyshov-vid-estontsiv>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm